

Inhoudsopgave

Voorwoord		1
Inleiding		3
1	Wat is bedrijfseconomie?	
1.1	Bedrijfseconomie in de praktijk	5
1.2	Definitie bedrijfseconomie	6
1.3	Economisch handelen	6
1.4	Productie en productieorganisaties	10
1.4.1	Ondernemingen	11
1.4.2	Ondernemingsvormen	12
1.4.3	Gesubsidieerde instellingen	13
1.4.4	Overheidsdiensten	13
1.4.5	Overheidsbedrijven	13
1.4.6	Corporate governance	14
1.5	Samenvatting	14
Kosten en kostprijs		17
2	Kostprijs	19
2.1	Inleiding	19
2.2	De productietechniek	21
2.2.1	Keuze uit verschillende productietechnieken	21
2.2.2	Veranderen van productietechniek	23
2.3	Indeling van kosten	24
2.4	De functies van de kostprijs	25
2.5	Samenvatting	26
3	De kostensoorten	19
3.1	Inleiding	29
3.2	Kosten van grond	29
3.3	Kosten van grond- en hulpstoffen	30
3.3.1	Technische en economische voorraad	32
3.3.2	Afval	33
3.4	Kosten van arbeid	35
3.5	Kosten van diensten van derden	38
3.6	Kosten van belastingen	38

3.7	Kosten van vermogen	39
3.8	Samenvatting	40
4	De kosten van duurzame productiemiddelen	43
4.1	Inleiding	43
4.2	De capaciteit van een duurzaam productiemiddel	43
4.3	De rationele capaciteit	45
4.4	Overcapaciteit en incidentele orders	50
4.5	Initiële overcapaciteit	52
4.6	De economische levensduur	53
4.6.1	De economische levensduur bij minimale gemiddelde kosten	54
4.6.2	Technische ontwikkeling en economische levensduur	58
4.7	Enkele andere methoden om de afschrijvingskosten te bepalen	62
4.7.1	Afschrijven met een vast percentage van de aanschafprijs	63
4.7.2	Afschrijven met een vast percentage van de boekwaarde	64
4.7.3	Sum of years digits	65
4.7.4	Afschrijvingskosten nemen jaarlijks met een vast bedrag af	66
4.8	Interestkosten van duurzame productiemiddelen	67
4.9	Kosten bij leasing versus afschrijvingskosten en interestkosten	70
4.10	Samenvatting	71
5	Kosten en bedrijfsdrukte	73
5.1	Inleiding	73
5.1.1	Constance kosten	73
5.1.2	Variabele kosten	75
5.2	De (naïeve) delingscalculatie	79
5.3	Normale bezetting en kostprijs	80
5.3.1	Bezettingresultaten	82
5.3.2	Bezettingresultaat en winstberekening	83
5.4	Kostprijsberekening volgens de equivalentiecijfermethode	85
5.5	Samenvatting	87
6	Direct costing en break-even-analyse	89
6.1	Inleiding	89
6.2	Direct costing (de variabele kostprijscalculatie)	89
6.3	Periodewinst volgens absorption costing en volgens direct costing	92
6.4	Absorption costing en direct costing: een voorbeeld	93
6.5	De break-even-analyse	97
6.5.1	De grafische bepaling van het break-even-punt	99
6.5.2	Het break-even-punt: een uitgewerkt voorbeeld	100
6.5.3	De veiligheidsmarge	103
6.6	Het break-even-punt bij een handelsonderneming	105
6.7	Het indifferentiepunt	108
6.8	Uitbesteding	110
6.9	Samenvatting	112

7	Directe en indirecte kosten	115
7.1	Inleiding	115
7.2	De opslagmethode voor kostprijsberekening	116
7.2.1	Enkelvoudige (primitieve) opslagmethode	116
7.2.2	Meervoudige (verfijnde) opslagmethode	119
7.3	Machine-uurtarief	122
7.4	Afval en uitval	123
7.4.1	Uitvalkosten doorberekenen	124
7.4.2	Initiële uitvalkosten	126
7.5	Samenvatting	129
8	De kostenplaatsenmethode en Activity Based Costing	131
8.1	Inleiding	131
8.2	Kostenplaatsen	132
8.3	Kostenbeheersing	134
8.4	Kostenverdeelstaat en kostenverrekenstaat	135
8.5	Activity Based Costing	141
8.6	Samenvatting	143
9	Verschillenanalyse en budgettering	145
9.1	Inleiding	145
9.2	Nacalculatie	145
9.3	Prijsverschillen en efficiencyverschillen	146
9.4	Planning en budgettering	152
9.4.1	Soorten budgetten	154
9.4.2	Activity Based Budgetting	155
9.4.3	Analyse van verschillen tussen budget en werkelijke kosten	156
9.5	Omzetanalyse	161
9.6	Balanced scorecard	162
9.7	Samenvatting	163
	Financiering	165
10	Investerings- en financieringsproblemen	167
10.1	Inleiding	167
10.2	Vermogensbronnen	170
10.2.1	De vermogensmarkt	170
10.2.2	Intensieve financiering	171
10.2.3	Het ideaalcomplex	172
10.3	Leasing en factoring	175
10.3.1	Leasing	175
10.3.2	Factoring	176
10.4	Samenvatting	177

11	Investeringsselectie	179
11.1	Inleiding	179
11.2	De gemiddelde boekhoudkundige rentabiliteit	179
11.3	De terugverdienperiode	182
11.4	Discounted cashflow-methodes	186
11.4.1	Netto contante waarde	187
11.4.2	Interne rentevoet	188
11.5	Samenvatting	189
12	Het eigen vermogen	191
12.1	Inleiding	191
12.2	Het aandelenvermogen van de nv	191
12.3	De winstverdeling	193
12.4	De reserves	197
12.5	De waarde van een aandeel	199
12.5.1	Intrinsieke waarde	199
12.5.2	Rentabiliteitswaarde	200
12.5.3	Rendementswaarde	201
12.5.4	Waardebepaling	202
12.6	Emissie van aandelen en theoretische claimwaarde	203
12.7	Herkapitalisatie	207
12.8	Samenvatting	208
13	Het vreemd vermogen	211
13.1	Inleiding	211
13.2	De obligatielening	212
13.2.1	Soorten obligaties	214
13.2.2	De converteerbare obligatie	214
13.3	De warrant	218
13.4	De hypothecaire lening	220
13.5	Voorzieningen	221
13.6	Kortlopend vreemd vermogen	221
13.6.1	Leverancierskrediet	221
13.6.2	Afnemerskrediet	223
13.6.3	Rekening-courantkrediet	224
13.6.4	Overige vormen van kortlopend krediet	224
13.7	Samenvatting	224
14	Financiële aspecten van de planning	227
14.1	Inleiding	227
14.2	De liquiditeitsbegroting	228
14.3	De resultatenbegroting	229
14.4	De geprojecteerde balans	229
14.5	Een voorbeeld	230
14.6	Samenvatting	235

15	Financiële reorganisatie	237
15.1	Inleiding	237
15.2	Overkapitalisatie	237
15.3	Onderkapitalisatie	240
15.4	Kapitaalverwatering	240
15.5	Samenvatting	243
De jaarrekening		245
16	Wettelijke regelingen in verband met de jaarrekening	247
16.1	Inleiding	247
16.2	Het financieel verslag	248
16.3	Indeling van de rechtspersonen	250
16.4	De jaarrekening	252
16.4.1	Algemene bepalingen met betrekking tot de jaarrekening	252
16.4.2	De balans met toelichting	253
16.4.3	De winst-en-verliesrekening	257
16.5	Rechtspleging inzake de jaarrekening	258
16.6	Samenvatting	259
17	Financiële analyse van de jaarrekening	263
17.1	Inleiding	263
17.2	Rentabiliteit	264
17.2.1	Rentabiliteit: een voorbeeld	267
17.2.2	Het financiële hefboomeffect	270
17.3	Liquiditeit en solvabiliteit	273
17.3.1	Liquiditeit	273
17.3.2	Solvabiliteit	275
17.3.3	Bezwaren	277
17.3.4	Liquiditeit en solvabiliteit: een voorbeeld	277
17.4	Activiteitskengetallen	280
17.4.1	Omzetsnelheid en gemiddelde opslagduur van de voorraad	280
17.4.2	Kredietduur van debiteuren en crediteuren	282
17.4.3	De omloopsnelheid van het vermogen en de relatie met de RTV	285
17.5	Koers/winst-verhouding, koers/cashflow-verhouding, payout ratio en dividendrendement	287
17.6	Het kasstroomoverzicht	288
17.7	Samenvatting	294
18	Vermogen en winst	299
18.1	Inleiding	299
18.2	Winstbepaling	299
18.3	Het fifo-stelsel	303
18.4	Het ijzeren voorraadstelsel	309
18.5	Het lifo-stelsel	314
18.5.1	Individueel lifo	315

18.5.2	Collectief lifo	318
18.6	Het vervangingswaardestelsel	321
18.7	Samenvatting	324
19	Vormen van samenwerking tussen ondernemingen	327
19.1	Inleiding	327
19.2	De bedrijfskolom	327
19.2.1	Integratie en differentiatie	329
19.2.2	Specialisatie en parallellisatie	330
19.2.3	Joint venture en franchising	332
19.3	Fusie en overname	332
19.3.1	De bedrijfsfusie	333
19.3.2	De aandelenfusie	335
19.4	Waardebepaling bij fusie en overname	338
19.4.1	Rentabiliteitswaarde	338
19.4.2	Goodwill	339
19.5	Consolidatie	340
19.6	Samenvatting	342
	Trefwoorden	345